

06.12.2022

Група №36

Урок №7

Тема уроку: Життєвий шлях **Валер'яна Підмогильного**. Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач.

Мета уроку: *дидактична:* - ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом Валер'яна Підмогильного, дати загальну характеристику розвитку української прози та особливостям світовідчуття і світобачення Підмогильний і їхній вплив на його творчість;

розвиваюча: - розвивати навички роботи з літературою, уміння аналізувати й узагальнювати факти, вчитись аналізувати художні образи, їх символічність та ознаки неоромантизму; розкрити морально-етичні колізії роману «Місто»

виховна: -виховувати в учнів активну життєву позицію, інтерес до творчості Підмогильного, виховувати патріотизм засобами художнього слова.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Пояснення нового матеріалу

Валер'ян Підмогильний народився 2 лютого 1901 року в бідній селянській родині на Дніпропетровщині. Походив з бідної селянської родини. Батько Валер'яна Підмогильного завідував маєтком місцевого поміщика, помер рано. «Так мало батьківських пестоців випало на мою долю», — писав Валер'ян Підмогильний. Його односельчани згадують переважно про матір письменника. Вона була звичайною селянкою, без освіти, яка працювала в економії графа Воронцова-Дашкова і виділялася надзвичайною природною інтелігентністю.

Навчався юнак спочатку в церковно-приходській школі. Згодом, до 1918-го року у Катеринославському реальному училищі. «Валеріан був надзвичайно здібним хлопцем. — згадувала мешканка села Чаплі Ярушевська, — Було, послухає уважно урок і вже вдома не повторює. А натомість набере в учителів і знайомих стоси книг і просиджує над ними цілу ніч. Він дружив з моїм братом Степаном. Був тихий, сором'язливий. Любив ходити на сінокіс, на рибалку до Дніпра. І вже тоді мій брат хвалився, що Валеріан пише вірші і оповідання».

Він вивчав іноземні мови й переклав на українську твори Дені Дідро, Клода Гельвеція, Оноре де Бальзака, Анатолія Франса.

Перші твори майбутній письменник почав друкувати під час навчання у реальному училищі під псевдонімом Лорд Лістер у 1910 р. Багато часу приділяв самоосвіті, вивчав іноземні мови. У 1918 — 1919 рр. В. Підмогильний навчався в Катеринославському університеті, але через матеріальне становище залишив навчання і працював вчителем. 1919 року в журналі «Січ» з'являються оповідання «Гайдамака», «Старець», «Баня».

1920 р. виходить перша збірка оповідань «Твори, том I». Видання викликало зацікавлення і примусило заговорити про Валер'яна Підмогильного як талановитого письменника. Письменник переїжджає до Києва, працює вчителем, у книжковій палаті, у видавництві «Книгоспілка», в журналі «Життя й революція».

У 1922 р. виходить книжка оповідань «В епідемічному бараці». Наступного року в журналі «Нова Україна» (Прага), з'являються новели з циклу «Повстанці», оповідання «Іван Босий».

Валер'ян Підмогильний бере активну участь у створенні літературних угруповань («Ланка» «МАРС» та ін.), займається перекладацькою діяльністю, працює в літературознавстві та мовознавстві. 1926 р. побачили світ повість «Третя революція», збірка оповідань «Проблема хліба», переклад роману «Таїс» А. Франса, словник «Фразеологія ділової мови» (підготовлений разом з Є. Плужником), літературно-критичні праці «Іван Нечуй-Левицький» та «Без стерна».

У 1928 р. у Харкові виходить друком роман «Місто». На початку 30-х рр. Валер'ян Петрович стає визнаним авторитетом перекладацької школи в Україні, консультантом з іноземної літератури при видавництві «Рух». Протягом 1930 — 1934 рр. В. Підмогильний організовує та редагує видання творів А. Франса (у 25 т.) та О. Бальзака (у 15 т.), перекладає романи Гі де Мопассана, твори Д. Дідро та ін.

На початку 30-х років процес українізації, розпочатий у 20-ті роки, згортається, починаються репресії проти української інтелігенції.

Він був одним із організаторів літературного угруповання «Ланка», яке 1926-го переіменоване в «Марс». Сюди входили талановиті письменники Борис Антоненко-Давидович, Григорій Косинка, Тодось Осьмачка, Євген Плужник, Дмитро Фальківський.

В. Підмогильний одним з перших відчув це на собі: у 1930 році його звільняють з редакції журналу «Життя й Революція», журнали і видавництва відмовляються друкувати твори автора.

1933 року письменник перебирається з Києва до Харкова і працює переважно над перекладами.

Потужна літературна та видавнича діяльність сприяли популярності та авторитету Валер'яна Підмогильного. 8 грудня 1934-го НКВДисти заарештували письменника за начебто «участь у терористичній організації, яка мала на меті терор проти керівників партії».

Слідство сфабрикувало приналежність до «організації» Євгена Плужника, Миколу Куліша, Валер'яна Поліщука, Григорія Епіка, Миколу Любченка (Кость Котко) — загалом 18 людей. На допитах Підмогильний не визнавав себе винним.

Виїзною сесією Військової колегії Верховного Суду СРСР у березні 1935-го його засудили на десять років позбавлення волі. Покарання відбував у Соловецькому таборі особливого призначення, продовжував писати. 3 листопада 1937-го Валер'яна Підмогильного разом з понад тисячею інших українських політичних в'язнів розстріляли в урочищі Сандармох.

Так радянська влада відсвяткувала 20-річчя Жовтневого перевороту.

Посмертно реабілітований у 1956 р.

Творчий шлях Валер'яна Петровича тривав лише 15 років. А потім його ім'я було вилучено з літературного процесу. Майже шістдесят років українському читачеві довелося чекати повернення творів Валер'яна Петровича Підмогильного. Після довгого забуття твори письменника вперше вийшли друком лише в 1989 році. Його переклади вважаються найкращими і охоче перевидаються сучасними українськими видавництвами.

Національна парламентська бібліотека України до 115-ї річниці від дня народження В. П. Підмогильного, українського письменника і перекладача підготувала віртуальну книжкову виставку.

Експозиція презентує творчий доробок Валер'яна Петровича Підмогильного: повісті, оповідання, листи, щоденникові записи, переклади. Сучасні видання перекладів В. Підмогильного характеризують його як одного з найталановитіших українських перекладачів.

Про складний життєвий шлях і творчий внесок талановитого письменника і перекладача у скарбницю української літератури розповідають монографії, матеріали наукових конференцій та публікації.

На виставці представлені документи та публікації із фондів НПБУ, ресурси електронної бібліотеки «Культура України» та інтернет-ресурси. Для пошуку

інших видань радимо скористатися електронними ресурсами бібліотеки та традиційними картковими каталогами.

III. Закріплення.

Питання

1. Де і коли народився?
2. Хто були батьки Підмогильного?
3. Коли розпочав літературну діяльність?
4. Які перші твори вийшли і де були надруковані?

IV. Домашнє завдання.

Вивчити біографію В.Підмогильного. Прочитати роман «Місто».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.